

Antropologija SZ i NZ
Iz3101 (ISVU: 95662), ECTS 3
amdg.ffrz.hr → nastava

Karizma vodstva u Svetom pismu

Kako povesti narod

Antropologija SZ i NZ
IZ3101, ISVU: 95662,
ECTS 3

Antropologija Staroga i Novoga zavjeta

Izborni predmet iz Kršćanske antropologije

---

ponedjeljkom od 9:15,

FFRZ – dvorana 015

amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

Video-udžbenik

Biblijska antropologija (EPUB)

Biblijski primjeri

- **Povjereno blago, aktualna, realistična Biblija**
  - **Smjernica, smirenje**
  - **Mojsije mudro s narodom, Mirjam prepoznaje spas naroda, priključuje se i poziva**
  - **Debora, skromno i odvažno**
  - **Gideon junački krenuo, zatajio**
  - **Nehemija izvrstan političar**
  - **Gospodin – Dobri Pastir**
-

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1-4,17)

- **Pastirski osjećaj (Izl 3,1)**
  - Plameni jezik (3,2 ~ Dj 2,3)
  - S onu stranu (Izl 3,1.3)
- **2x “Mojsije” (3,4)**
  - Potvrda identiteta, obraćenje, zvanje
- **Bog čuva svoju svetost, transcendentnost:**
- יהוה = “Bit ću, tko god da ću biti” (3,14)
  - = budućnost, sloboda
- **Mojsije: bos, prekrivena lica**
- **Bog poznaje stanje: vidi, čuje (3,7)**
- **“Sišao sam” ירד *jārad* (3,8)**
- **Otkupljenje: stvaranje naroda**

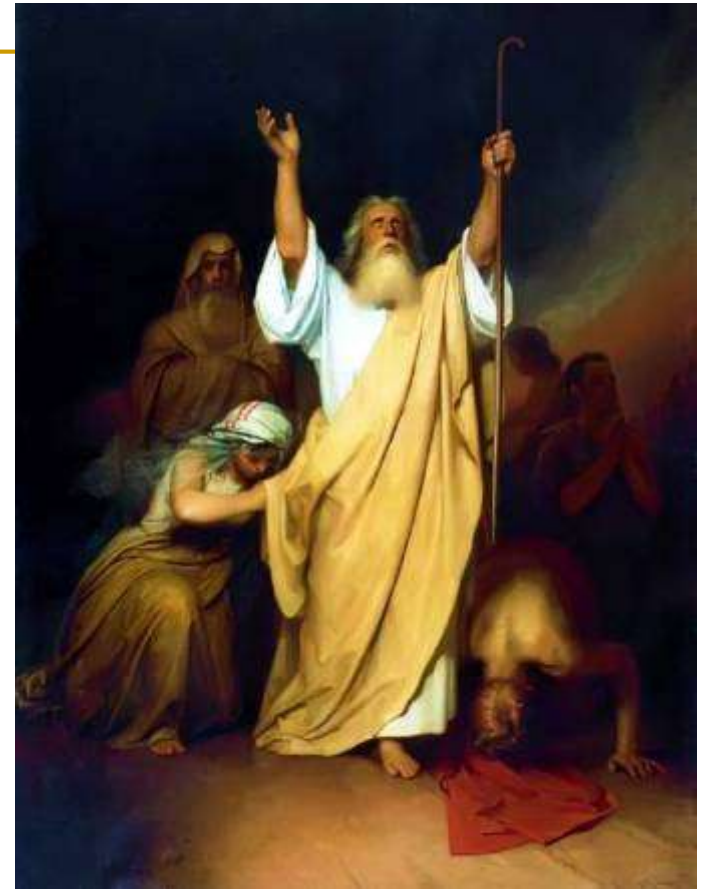
Mojsije pred morem

- ***Vjera* u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
  - “Ako mi ne vjeruju?” (4,1)
  - Razumljivo stanje u Izl **14,10**:
- **Velik strah (יִרָא), krik (צַעֲקָה *šā‘aq*)**
  - Izopačenje u napad (11s):
- **Egipat nema grobnih mjesta?**
***Uzeo* si nas da umremo u pustinji (11)**
- **Bolje robovati (12)**

Mudar voditelj

- Mojsijev postupak u Izl 14,13:
  - “Ne bojte se!” (ירא)
  - – korijen problema iz v10 (ירא)
  - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana...
  - → “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- יִשַׁע *jāša* ‘spasiti – usred voda
  - Mojsijevo iskustvo u Izl 2
  - “Gledajte *spasenje!*” (14,13)
  - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
  - “Postao mi je *spasenje!*” (15,2)
- “Što *vičeš* (צַעַק *ša ‘aq* HB, LXX, Vg i Šarić) k meni!” (14,15)
  - Mojsije Bogu (usp. narod u 14,10 צַעַק *ša ‘aq*)

Povjerenje i zaduženje

- **Jošua – mladi vojskovođa u boju s Amalekom Izl 17,8-16**
  - Jošua odabire borce (v9)
  - Mojsije molitveni pokrovitelj
- **Mojsije Jošui (Br 27,19; Pnz 31,7)**
  - Pred cijelom zajednicom
- **daje poslanje**
  - “ređenje” (Br 27,23; Pnz 34,9)

Proročica Mirjam

- ❑ uz središnji događaj u **Izl 14**
- ❑ prijelaz = slika Izlaska, Otkupljenja
- “Slavom se proslavio...”, “zaista se uzvisio” (Izl 15,21 usp. 1b)
  - ❑ prepoznaje silno djelo
  - ❑ odgovor, pripjev (עֲנָה *‘anâ* “odgovoriti”)
  - ❑ priključuje se
  - ❑ predvodnička uloga u Izl 15,20?
- Sve se pridružuju – dosl. “za njom” (v20)
  - ❑ novo značenje: “pjevati” u 15,1.21:
- nalog zajednici “pjevajte” (v21)

Sutkinja Debora (Suci 4s)

- žena (4,4), majka (5,7)
  - דבורה *d^ebôrâ* =
- pčela
- “sudila Izrael” (4,4)
- Napadi: 20 godina (4,3)
- Mir 40 godina (5,31)
  - Zajednica “više”
(צֶעֶק *ša ‘aq* 4,3)
  - usp. Post 4,10; Izl 3,7;
14,10
  - Abelova krv, egipatsko
roblje, progonjen narod

- “delegira” s autoritetom:
  - “šalje” po Baraka
 (“Munja” 4,6)
  - naređuje: “ustani!” (14)

Osobno zalaganje

- Skromno prorokovanje:
  - “Nije li zapovjedio יהוה” (Suci 4,6)
  - “Nije li יהוה izišao pred tobom” (14)
    - prenosi Riječ
- Dijalog:
  - Barakov uvjet: “Ako ti ideš sa mnom, poći ću” (4,8)
- Deborino obećanje i djelo u 4,9:
  - “sigurno idem s tobom!”
  - polazi
    - pokazatelj autentičnosti

Božja potvrda

- **Nedostaje struktura:**
  - “I dođe Riječ...”,
  - “ovako govori...”
- **“Blokiranje”**
(Suci 4,15 usp. Izl 14,24)
- **לפני *lifnê* ispred**
  - Bog pripravlja pobjedu (4,14)
  - Ponizuje napadača (4,23)
- **Branitelji na Taboru (4,6.14)**
- **Napadači na Kišonu (4,7.13; 5,21)**
  - Taktička prednost
- **Nakon akcije kontemplacija:**
- **ברכו יהוה 2x**
barahú Adonáj
(5,2.9)
- **= blagoslivljajte Gospodina**

Gideon – junak od Boga pozvan

- Uvod (Suci 6,1-10):
  - “uništavaju urod, ne ostavljaju ništa”
  - Midjan, *Amalek*, Istočnjaci
  - 7 godina
  - → v1-6 međunarodno gospodarsko izrabljivanje, potpuno
- teološki razlozi –
  - Prorok: “*niste slušali moj glas*” (v10)

- ključna riječ: יָשָׁא *jāša* ‘ 8x
6,14s.31.36s; 7,2.7; 8,22
- “spasiti, pomoći u nevolji”

Početak s Bogom

- Prva zadaća (6,25):
  - ❑ podići pravi žrtvenik
  - ❑ očev oltar Baalu (6,25)
- *odjeven* Duhom (6,34)
  - ❑ Gideon *okuplja* rod (v34)
  - ❑ pleme, i druga tri plemena (v35)
  - ❑ → javno, protiv vanjske nevolje
- ukupno 6 susreta s Bogom
  - ❑ Gideon provjerava u 6,17.36:
    - ❑ Ako sam našao milost, daj mi znak da si to ti! (17)
    - ❑ Ako zaista hoćeš mojom rukom spasiti...? (36)
- ukupno 6 Božjih znakova
  - ❑ I kod posljednjeg priznaje Božju moć (7,15)

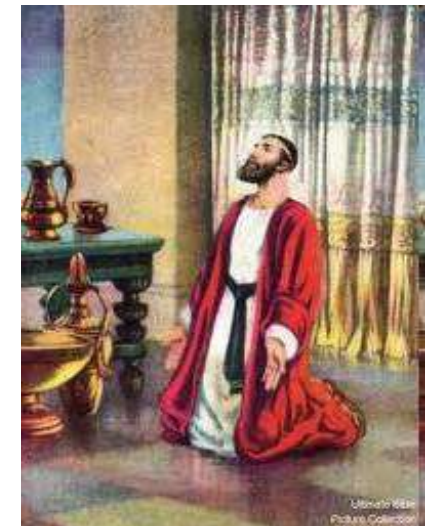
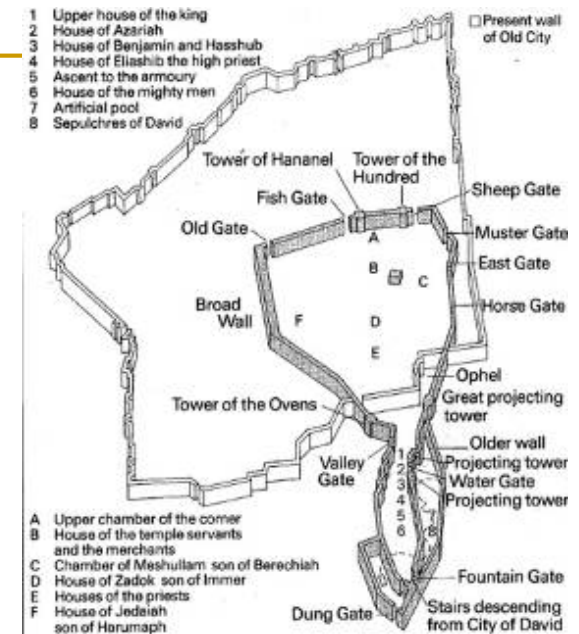
Gideonov pad

- **Idolopoklonstvo (8,27b):**
  - Sav Izrael za njim u nevjeru
  - יהוה vama (v23)
  - meni zlato (24-26)
    - Gideonov sin ubija braću (9,5)
  - Zašto loš završetak? 8,4.15-17.20.27b
- **Prešao granicu (8,4) ⇔ spasiti Izrael (6,14)**
- **Osveta nad Sukotom i Penuelom (8,15-17)**
- **Tjera sina na ubijanje (8,20)**
  - U čemu je problem?
- **Od sredine c7 prestaje komunikacija s Bogom**

Nehemija – obnovitelj

- ❑ Pod stranom vlašću
- Obavijest o nevolji Ostatka
- Prva reakcija – molitva (Neh 1,5-11)
  - ❑ prije odgovora kralju – molitva (2,4)
  - ❑ Pošalji me (2,5), poslao me (6)
- Dobiva punomoć, imenovan upraviteljem
- U Jeruzalemu noću upoznaje stanje (Neh 2)
  - ❑ Razrađuje plan – u skrovitosti
- Nehemija okuplja (Neh 3): Sve obitelji
- “Gradimo” (1. mn – Neh 3,33.38)
  - ❑ “Ni ja, ni braća – nismo skidali radno odijelo” (4,17)

Neprijatelji obnove

- Rukanje (Neh 3,34s):
- Jadni, nemoćni
- lisica jača od zidova (35)
  - Nehemijina reakcija (36):
- “Čuj, Bože naš”
  - Dobar plod:
- Zidovi do pola gotovi (38)
  - Druga faza napada:
- Boj – vojni napad u 4,2 (Vg. 4,8)
  - Do sada čuli (2,10.19; 3,33) i rugali se (2,19; 3,33)
- “nećemo sagrađiti” (4,4) – narod
- “uvući ćemo se među njih” (4,5) – neprijatelji

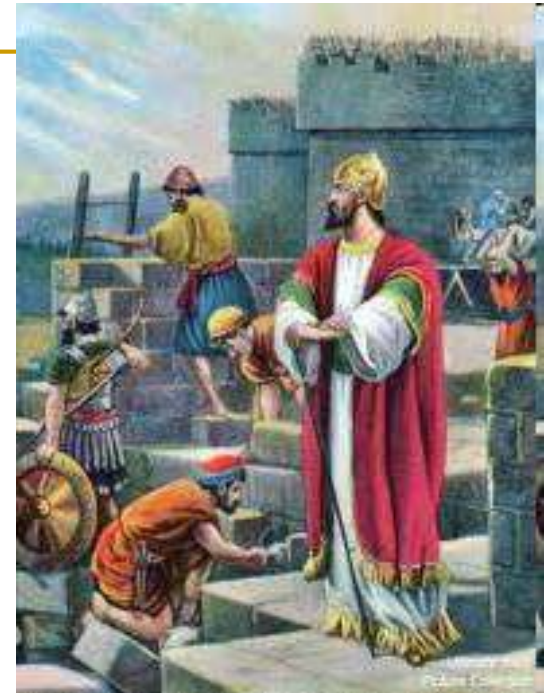
Jeruzalem 1687.

Nehemijin odgovor

- **Mudro sluša obje strane**
  - “Vidio sam kako se boje” (Neh 4,8)
- **Drugi motivacijski govor (4,8 usp. 2,17):**
  - Mislite na Gospodina (4,8)
  - Cilj: obitelj i kuća
- **Graditelji-branitelji:**
  - Jednom rukom radi, u drugoj oružje (4,11)
- **Protivnici htjeli zaustaviti posao (2)**
  - ⇔ Bog zaustavio njihov plan (9)
- **Unutarnja kriza (Neh 5)**
  - Nehemija otpustio dugove (10), odrekao se plaće (14)
  - Po završetku obnove (od 12,27):
- **posveta Jeruzalemskih zidina**

“Moji pastiri” i “moje ovce” u Ez 34

- **Pastiri samima sebi (2.10)**
  - Nema pastira (8)
- **Izravan dijalog: jedete, odijevate se, koljete (3)**
  - Slaba, bolesna, ranjena, zalutala, izgubljena (= propala) ovca
  - Pastiri zanemarili (4)
    - ⇔ Gospodin se brine (16)
- **Spasiti iz usta pastira (10), iz raspršenosti (12)**
- **Sudac ovcima (17.20.22)**
  - Nogama gaze pašu i prljaju vodu (18)
  - Raspršene jer su izgurane i izbodene
  - Ja ću pasti svoje ovce po Pravu (15) – živa osoba ostvaruje

---

Krist – vođa (Mt 23,1-12)

- Čovjekovo uzvišenje
- Božje djelo (pasiv – Mt 23,12)
- = uzdignut, privlači (Iv 12,32)
  - Na križ, iz groba, k Ocu
  - Bog ga preuzvisi i darova mu ime (Fil 2,9)
- Činite i obdržavajte riječi! (Mt 23,3)
  - Poslušan do smrti (Fil 2,8)
- Pokaži se! – Otac vidi u skrovitosti
  - Pogledao na neznatnost=poniznost (Mt 23,12; Lk 1,46)

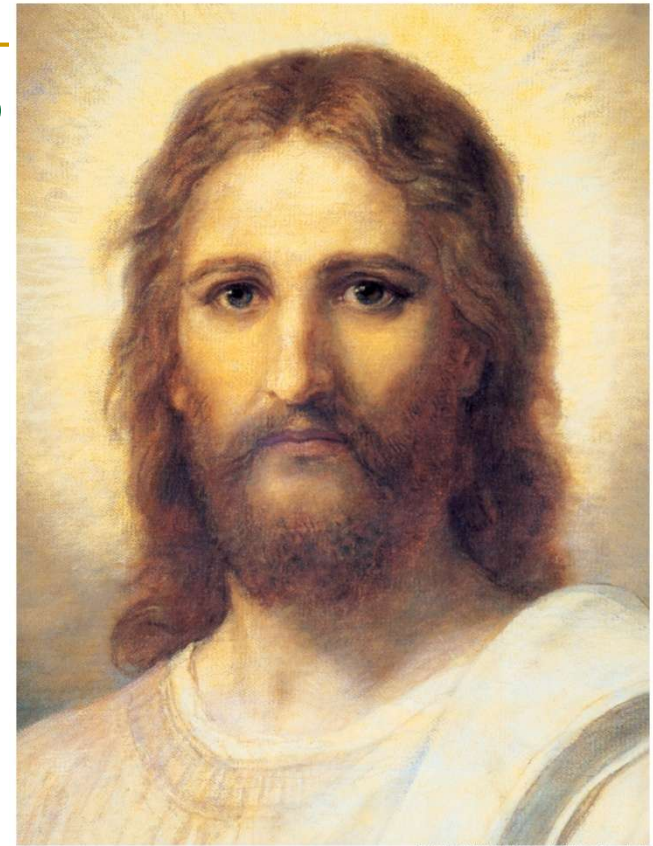
Lažno uzvišenje

- **Ljudskom silom – sebe uzvisuje (Mt 23,12)**
- **Govorenjem (3)**
  - **Govore, a ne čine (3) – bolan rascijep**
  - **Mlohava *pleća*, *prst* usahnuo (4)**
  - **Djela za “teatar” pred *ljudima* (5)**
- **Odiјelo, molitveni pribor, sveti zapisi (5b)**
- **Titula, pozdravi (7)**
- **Bitka za prva mjesta (6)**
- **Frustriranost**
  - **Poniženje (12), kvasac farizejski**

Zahtjev “podložnicima”

- Što pripisujem autoritetu, kako ga (u sebi) zovem?
  - Titula i stav srca
- Rabbi “Veliki moj”, Uvaženi, Poštovani
  - Učitelj naš je Isus – Veliki, dostojan svake časti
- “Vi ste braća” (8) – obitelj
- Otac nebeski – savršen i neizmjeran
  - Ljudski autoritet nije Bog
  - Ne nazivajte *Bogom* nikoga na zemlji

Christ's Image, by Heinrich Heilmann, courtesy G. Harwood Casey Co., Inc.

Jedan je vođa

- **Zatajili pastiri**
  - došao Dobri Pastir
    - Jedan vođa: Ne – podjeli
- **Zaista zove: “Slijedi me!”**
- **Naravna želja: Veličina – služi!**
  - Gospodin i Učitelj pere noge
  - Saginje se pred grješnicom kojoj prijeti smrt, ne iskušava i ne osuđuje, posvećuje se izgubljenoj ovci, Tomi, Petru
  - Ponizio sam sebe (Fil 2,8)
- **Moje breme – lako: Uzeo križ na svoja pleća**
- **Učite od mene – srce je važno**

